

ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПОСАДОВИХ ОСІБ МИТНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

УДК: 339.543:37.018 (477)

О. С. Нагорічна

Удосконалення службової діяльності працівників митних органів України є одним з пріоритетних завдань сьогодення, вирішення якого можливе лише за наявності висококваліфікованих кадрів митної служби усіх рангів. Надзвичайно швидкі темпи накопичення й оновлення інформації переконують, що для здійснення освітньої діяльності у митних закладах освіти потрібна своя специфічна педагогічна технологія підвищення рівня кваліфікації посадових осіб митної служби України з урахуванням мети, напряму професійної діяльності, освітнього рівня та стажу роботи працівників з переходом навчання на більш високий щабель інтелектуального розвитку і викладачів, і слухачів, виходячи із сучасних вимог неперервної освіти дорослих.

Аналіз наукових досліджень показав, що педагогічні технології розробляли С. С. Вітвицька, Г. К. Селевко, В. А. Сластьонін та інші. Проте педагогічні технології післядипломної освіти працівників митних органів залишаються малодослідженими.

Метою статті є обґрунтування педагогічної технології підвищення рівня кваліфікації посадових осіб митних органів України та подолання результатів експериментальної перевірки її ефективності.

Удосконалення службової діяльності працівників митних органів України є одним з пріоритетних завдань сьогодення, вирішення якого можливе лише за наявності висококваліфікованих кадрів митної служби всіх рангів. Визначення та аналіз особливостей професійного навчання працівників митних органів у системі освіти дорослих дає можливість широкого розуміння проблем і напрацювання можливих шляхів їх вирішення.

Серед особливостей професійного навчання працівників митних органів у системі освіти дорослих виділяємо такі: наявність відомчої системи навчан-

ня, відомчих закладів освіти та необхідних умов для проведення професійного навчання; обов'язковість підвищення кваліфікації та самоосвіти посадовими особами митних органів, яка визначена нормативними документами ДМСУ; дієвий контроль з боку керівництва Державної митної служби України й керівників митних органів, спеціалізованих установ та організацій за здійсненням професійного навчання; різновікові групи працівників митних органів, які підвищують кваліфікацію в митних закладах освіти; різний освітній рівень та наявність другої вищої освіти як відмітна ознака посадових осіб митних органів; рівень володіння державною мовою; професійна культура посадових осіб митних органів.

Технологічність освітнього процесу стає сьогодні домінуючою характеристикою діяльності педагога, означає перехід на якісно нову сходинку ефективності, оптимальності, наукоємності навчально-виховного процесу [3]. Останнім часом у наукових колах все частіше розглядається поняття “педагогічна технологія”, яке супроводжує суттєві зміни у педагогічній теорії та практиці навчально-виховного процесу вищих освітніх закладів усіх рівнів акредитації. Як зарубіжними, так і українськими науковцями це поняття трактується по-різному.

Під педагогічною технологією підвищення рівня кваліфікації посадових осіб митних органів України ми будемо розуміти теоретично обґрунтовану педагогічну систему, створену відповідно до вимог професійної митної діяльності, яка гарантовано забезпечує підвищення ефективності навчально-виховного процесу післядипломної освіти працівників митних органів України на основі особистісно орієнтованого підходу. Узявши до уваги особливості професійного навчання працівників митних органів та проаналізувавши форми і методи навчально-виховної діяльності підвищення кваліфікації працівників, уперше прийнятих на службу в митні органи, й атестованих працівників, ми дійшли висновку, що педагогічна технологія має бути двоконтурною. При цьому і викладач, і слухач у межах даної технології має право на актуалізацію особистісного професійного розвитку.

Дослідження науковців підтверджують, що основою розробки особистісно орієнтованих педагогічних технологій є діалогічний підхід, який означає суб'єктну взаємодію і збільшення міри свобод учасників освітнього процесу, самоактуалізацію і самопрезентацію особистості слухача. Технології цього типу передбачають встановлення особистісно рівноправних позицій суб'єктів: педагог не тільки вчить, а й стимулює слухача до розвитку, створює умови для руху вперед [3].

Найбільш ефективною педагогічною технологією підвищення рівня кваліфікації посадових осіб митних органів України, на нашу думку, є двоконтурна професійна особистісно орієнтована технологія, яка ґрунтується на основі ефективної організації й управління навчально-виховним процесом. Схему двоконтурної професійної особистісно орієнтованої технології подано на рис. 1.

Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи повинен свідчити про рівень засвоєння професійних знань, умінь та навичок, здатність до самоосвіти, а це можна зробити, порівнявши результати підсумкового контролю знань в експериментальних і контрольних групах працівників, уперше прийнятих на службу в митні органи, та атестованих працівників (табл. 1).

Таблиця 1

Результати диференційованого заліку атестованих працівників, чол.

Групи	“5”	“4”	“3”
Експериментальні	22	8	0
Контрольні	5	17	4

З аналізу результатів диференційованого заліку атестованих працівників (інспекторів пасажирських відділів митних органів) високий показник успішності дає усі підстави для заміни диференційованого заліку (з виставленням оцінок) на недиференційований (“залік зараховано” або “залік не зараховано”), що сприятиме активізації навчально-виховного процесу, створюватиме необхідні комфортні умови для навчально-пізнавальної діяльності слухачів та викладачів митних закладів освіти.

Уперше прийняті працівники		СЛУХАЧ	Атестовані працівники	
Формування та розуміння основних понять та термінів з основ митної справи, оволодіння умінням використовувати набуті знання, навички у вирішенні професійних завдань, уміння відбирати та аналізувати інформацію; удосконалювати навички самостійної підготовки	←	Мета	→	Набуття, оновлення, поглиблення та розширення знань митного законодавства, основ психології; удосконалення уміння аналітичної роботи з документами та різного роду інформацією; здатність генерувати нові ідеї та управлінські рішення; удосконалення навичок самоосвіти
Створення оптимальних організаційно-педагогічних умов набуття, оновлення, поглиблення та розширення слухачами-митниками знань, умінь і навичок; об'єднання їх інтелектуальних здібностей, професійних умінь і позитивної мотивації	←	Завдання	→	Створення оптимальних організаційно-педагогічних умов набуття, оновлення, поглиблення та розширення слухачами-митниками знань, умінь і навичок; об'єднання їх інтелектуальних здібностей, професійних умінь і позитивної мотивації
Науковість, системність та логічність; гуманізація навч.-вих. процесу; керованість; практична спрямованість змісту навчальних дисциплін; інтенсифікація процесу навчання; діагностика навч. здобутків слухачів та прогнозування наслідків педагогічного впливу; реалізація зворотного зв'язку; відтворюваність	←	Принципи	→	Науковість, системність та логічність; гуманізація навч.-вих. процесу; керованість; практична спрямованість змісту навчальних дисциплін; інтенсифікація процесу навчання; діагностика навч. здобутків слухачів та прогнозування наслідків педагогічного впливу; реалізація зворотного зв'язку; відтворюваність
За джерелом знань – 50 %; за характером логіки пізнання – 30 %; за рівнем самостійної розумової діяльності – 20 %	←	Методи (за А. І. Кузьмінським)	→	За джерелом знань – 20 %; за характером логіки пізнання – 30 %; за рівнем самостійної розумової діяльності – 50 %
Лекції – 40 %; семінарські заняття – 20 %; практичні – 30 %; візні заняття – 10 %	←	Форми	→	Лекції – 15 %; семінарські заняття – 30 %; практичні – 20 %; обмін досвідом та візні заняття – 25 %
Усі доступні	←	Засоби	→	Усі доступні
Вхідний, модул., поточ., підсумк., відстрочений контроль	←	Діагн. навчання	→	Вхідний, самооцінка, підсумковий, відстрочений контроль
Самоосвіта – 50 %; самостійна робота під керівництвом викладача – 50 %	←	Самоосвіта	→	Самоосвіта – 75 %; самостійна робота під керівництвом викладача – 25 %
Готовність до особистісно-професійного саморозвитку	←	Результат	→	Готовність до особистісно-професійного саморозвитку
←		ФАХІВЕЦЬ	←	

Рис. 1. Двоконтурна схема підвищення рівня кваліфікації слухачів Хмельницького центру ДМСУ

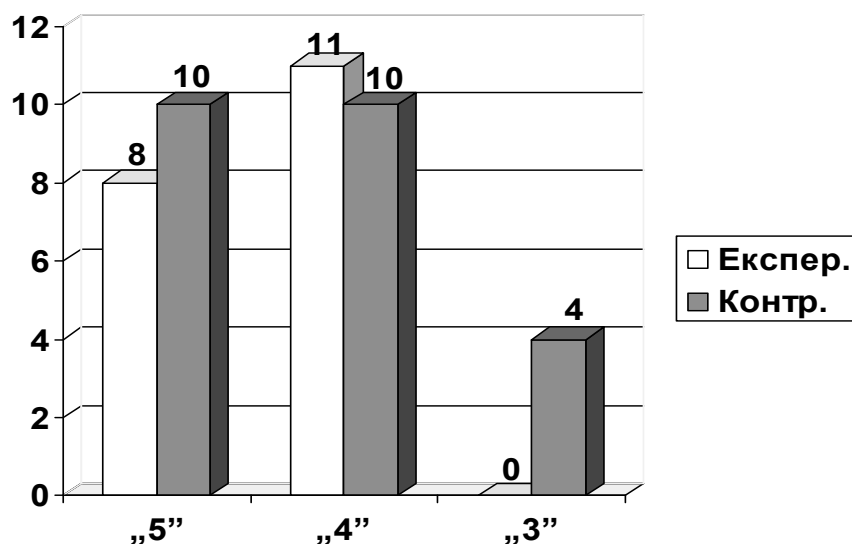

Рис. 2. Результати диференційованого заліку працівників, уперше прийнятих на службу в митні органи

Експериментальне дослідження свідчить про ефективність розробленої дисертантом двоконтурної професійної особистісно орієнтованої технології, яка ґрунтується на основі ефективної організації й управління навчально-виховним процесом. Організаційно-педагогічні умови та методика впровадження особистісно орієнтованого підходу, уточнені з урахуванням сучасної наукової думки, особливостей професійного навчання працівників митної служби, сприяли підвищенню рівня післядипломної митної освіти. Проте дослідження науковців розглядають як один із типів контролю – відстрочений контроль. Наукові дослідження Л. М. Романишиної [2, с. 12] показали, що “кінцевий висновок про ефективність процесу навчання можна зробити на основі даних про залишкові знання... За результатами цього типу контролю вноситься корекція у процес викладання. Використання цього типу контролю подовжує термін дії системи, створюючи умови для інтеграції знань” [2].

Ураховуючи порядок проходження служби в митних органах та особливості професійного навчання працівників митних органів у системі освіти дорослих, ми провели відстрочений контроль для визначення рівня залишкових знань за даними щорічної оцінки (тобто через 3 місяці) та підсумками профе-

сійного навчання без відриву від роботи за I півріччя 2007 року (тобто через 9 місяців).

Навчання без відриву від роботи – це один з основних видів підвищення кваліфікації, що проводиться з метою безперервного систематичного поповнення й поглиблення знань, умінь і навичок, набутих працівниками митних органів у навчальних закладах під час підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації [1]. Навчанням без відриву від роботи охоплюється весь особовий склад митних органів України. Професійне навчання без відриву від роботи передбачає використання у навчально-виховному процесі новітніх освітніх технологій та науково-методичних досягнень, сучасного інформаційного забезпечення. Митними навчальними закладами забезпечується надання навчально-методичної та практичної допомоги в організації навчання особового складу в митному органі. Навчання проводиться в підрозділах митного органу протягом календарного року й складається з двох періодів: I період – січень – червень; II період – липень – грудень [1].

Підсумковий контроль знань слухачів проводиться в кінці кожного періоду навчання безпосередньо у митному органі, де працює слухач, з метою оцінки результатів навчання. Для прийняття заліків у митниці створюються іспитові комісії. Результати тематичного планового навчання особового складу аналізуються керівництвом митного органу, порівнюються з результатами службової діяльності кожного працівника та враховуються при проведенні щорічної оцінки виконання посадовими особами покладених на них обов'язків і завдань, при розгляді питань висування на вищу посаду або зарахування до кадрового резерву, а також заохочень, стягнень, застосування заходів дисциплінарного впливу, при подальшій організації професійного навчання в структурних підрозділах [1].

Для проведення підсумкового контролю знань слухачів за I період 2007 року до переліку запитань були включені питання модульних контролів, які проводилися під час навчання у Хмельницькому центрі підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів Держмитслужби України. Уперше у 2007 році ре-

зультати професійного навчання без відриву від роботи по всіх митних органах оцінювалися не як “зараховано”, “не зараховано”, як у попередні роки, а оцінками “2”, “3”, “4”, “5”. За даними, що надійшли від митних органів за нашим запитом, ми отримали результати відстроченого контролю знань. Результати відстроченого контролю свідчать, що у групах уперше прийнятих працівників через 9 місяців рівень знань на “5” мали у контрольній групі 5 чол., “4” – 8 чол., “3” – 7 чол. (4 працівники звільнилися зі служби); в експериментальній: “5” – 7 чол., “4” – 8 чол., “3” – 1 чол. (3 працівники звільнилися зі служби). Кількість атестованих працівників залишилася незмінною. Фактично результати відстроченого контролю знань видно з табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати відстроченого контролю знань працівників, уперше прийнятих на службу в митні органи, %

Групи	“5”	“4”	“3”
Експериментальна	43,7	50,1	6,2
Контрольна	25,2	39,4	35,4

Таблиця 3

Результати відстроченого контролю знань атестованих працівників, %

Групи	“5”	“4”	“3”
Експериментальна	50,2	46,7	3,1
Контрольна	45,6	48,3	6,1

Такий результат став можливим і завдяки повторенню працівниками митних органів вивченого матеріалу, який був набутий у Хмельницькому центрі підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів Держмитслужби України, перед проведенням підсумкового контролю знань професійного навчання без відриву від роботи.

Результати експериментальної перевірки ефективності особистісно орієнтованого підходу в системі неперервної підготовки працівників митної служби свідчать про недосконалість традиційної системи навчання й ефективність обраної дисертантом педагогічної технології особистісно орієнтованого підхо-

ду в системі неперервної підготовки працівників митної служби та дали змогу підтвердити:

підвищення ефективності неперервної підготовки працівників митної служби;

перехід стосунків “викладач – слухач” з об’єкт-суб’єктних у суб’єкт-суб’єктні, що сприяє ефективності навчального процесу;

інтеграцію знань з різних напрямів діяльності митної служби (особливо актуальним є для працівників, уперше прийнятих на службу в митні органи);

поліпшення взаємозв’язку між теоретичними та практичними аспектами службової діяльності, що є найбільш актуальним для атестованих категорій працівників митних органів;

підвищення рівня відповідальності кожного слухача за отриманий результат;

наявність слухачів, які прагнуть до самоудосконалення, професіоналізму, навичок самостійного поповнення знань.

Отже, обрана технологія особистісно орієнтованого підходу в системі неперервної підготовки працівників митної служби, яка ґрунтується на основі ефективної організації й управлінні навчально-виховним процесом, є ефективною та сприяє удосконаленню професіоналізму працівників митної служби.

Список використаної літератури

1. Про затвердження Положення “Про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації особового складу” : Наказ ДМСУ від 07.07.03 № 439.

2. Романишина, Л. М. Система поетапного контролю навчальної діяльності студентів педагогічних університетів за модульно-рейтинговою технологією навчання з дисциплін природничого циклу : автореферат дис. ... докт. пед. наук / Л. М. Романишина – К. : Інститут педагогіки і психології професійної освіти Академії педагогічних наук України, 1998.

3. Слостенин, В. А. Доминанта деятельности / В. А. Слостенин // Народное образование. – 1997. – № 9. – С. 41–42.

Рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент В. С. Полюк

ВІДПОВІДНА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

УДК 378.147.7

І. Є. Коровець

В умовах активного впровадження інноваційних технологій навчання до установ загальної середньої освіти особливо гостро постає проблема додаткової підготовки вчителів-предметників до використання сучасних інформаційних, комунікаційних, мультимедійних та інтернет-технологій в їх професійній діяльності.

Інформаційні технології все глибше проникають у життя людини, а інформаційна компетентність усе більш визначає рівень освіченості людини. Безумовно, у різних країнах світу інформаційні технології поширені в різних масштабах. Хорошою ілюстрацією може бути кількість користувачів Інтернету (кінець 2007 р.): у США – перевищує 80 % населення; в Україні – 11,2 %; у Китаї – близько 12 % [4; 9]. Загалом останніми роками в усьому світі помітна загальна тенденція широкомасштабного розповсюдження комп'ютерів. Молоде покоління часто називають “поколінням мережі”. У старшого ж покоління, зокрема величезної професійної групи вчителів, спостерігається своєрідна технофобія.

Мета статті полягає у визначенні й аналізі проблем, що постають перед учителем трудового навчання при використанні комп'ютера та сучасних засобів мультимедіа на уроках. Достатньо відмітити, що до зазначеної проблеми належить таке питання, як подолання психологічного бар'єра, який виникає у потенціальних користувачів щодо інформаційних технологій, і пов'язана з цим потреба оволодіти теоретичним матеріалом, необхідним для роботи на цій техніці.

Психолого-педагогічне обґрунтування, безумовно, потрібне і при вирішенні питань, пов'язаних з навчанням інформаційних технологій. Відбір навчального матеріалу в системі професійної освіти повинен бути обумовлений

не лише в дидактичному аспекті, який передбачає дотримання всіх принципів і закономірностей навчання, але й у психолого-педагогічному, якщо мати на увазі органічну триєдність мети в процесі навчання інформаційних технологій: навчання, виховання й розвиток студентів (майбутніх учителів).

Інформаційні технології впливають на всі сфери діяльності людини, суттєво змінюючи їх характер, з одного боку – полегшуючи їх, а з другого – вимагаючи додаткових знань.

Використання комп'ютера в навчальному процесі є одним з ефективних засобів підвищення мотивації та індивідуалізації навчання учнів, розвитку творчих здібностей. Саме комп'ютер, поєднуючи в собі можливості телевізора, підручника, калькулятора, ігрового пристрою, є чудовим помічником як для учнів, так і для вчителя [1; 3].

Процес навчання школярів може бути ефективним, якщо при поясненні, перевірці знань на різних етапах уроку буде використовуватись комп'ютер, оскільки:

його використання оптимізує діяльність учителя;

застосування кольору, графіки, звуку, сучасних засобів відеотехніки дозволяє моделювати різні ситуації, розвиваючи при цьому творчі та пізнавальні здібності учнів;

він дозволяє активізувати пізнавальні інтереси учнів;

більш раціонально використовується час на уроці.

Сьогодні думки вчених і педагогів з приводу використання комп'ютера на уроках розділились. Більшість педагогів вважають, що комп'ютер на уроці потрібний. Деякі мають сумніви щодо цього, але всі погоджуються, що сучасна школа повинна адаптуватись до комп'ютерної епохи.

Суспільство переживає фундаментальні зміни, причини яких полягають у нових способах створення, зберігання, передачі та використання інформації. Існує гостра необхідність обробки великої кількості інформації, обсяг якої постійно збільшується [8].

Дехто з педагогів сумнівається в реальності досягнення цілей комп'ютерної писемності в школі. Деякі з них вважають, що комп'ютери являють собою ніщо інше, як ще один засіб відвернення уваги дітей у класі. Інші наполягають на тому, що неможливо підготувати вчителів до використання комп'ютерів на уроках і компетентного навчання дітей комп'ютерної писемності без серйозної професійної підготовки їх у галузі обчислювальної техніки. Треті висловлюють побоювання, що постійне використання комп'ютерів у школі призведе до такого становища, коли ціле покоління людей не зможе додавати і віднімати числа, якщо не буде поруч комп'ютера. Одним із серйозних аргументів проти впровадження комп'ютерів у шкільне навчання є такий швидкий розвиток обчислювальної техніки, що програма, яка постійно оновлюється, хронічно відставатиме від ЕОМ.

Очевидно, що в сучасних умовах інформаційна компетентність учителя визначає його професійну компетентність загалом. У даному напрямі ведеться величезна робота, яка передбачає, що інформаційна компетентність учителя є його базовою професійною компетентністю, тобто не залежить від предмета, що викладається [3; 7; 9].

На жаль, часто в процесі професійної освіти і підвищення кваліфікації вчителя трудового навчання розв'язується тільки проблема його комп'ютерної писемності. При цьому абсолютно ясно, що вчителі повинні чітко уявляти собі переваги інформаційних, мультимедійних та гіпермедійних технологій в освіті, а також можливі негативні наслідки їх використання.

Позитивні результати:

підвищення мотивації навчання, самоосвіта;

наближення навчання до особливостей індивідуального стилю навчання;

прискорений доступ до практично необмеженої кількості якісної інформації;

ефективне навчання методом вправи і тренування;

ефективне навчання методом імітації дій, процесів або явищ тощо.

Негативні результати:

сприйняття підлітком комп'ютера не як інструменту навчання, а тільки як форми розваги;

відсутність взаємодії (як передачі та можливості уточнення змісту, обговорення) з джерелом інформації (комп'ютером);

певні втрати у сфері комунікативних умінь учнів (часто поряд із зростанням інформаційно-комунікативних), оскільки "реакції" комп'ютера достатньою мірою передбачені і не вимагають гнучкості, толерантності й інших якостей, що виявляються у спілкуванні між людьми;

широкий доступ школярів до будь-якого роду інформації (за підрахунками дослідницької кампанії Jupiter Media Metrix (США), майже 12 % інтернет-сайтів, тобто більше 19 мільйонів, містять "небажану" інформацію агресивного, еротичного, релігійного тощо змісту) [1; 2; 4].

Практика показує, що в процесі підготовки і підвищення кваліфікації вчителів трудового навчання власне педагогічні аспекти використання інформаційних технологій не акцентуються. Очевидно, для вирішення цієї проблеми необхідна командна робота викладачів педагогіки, психології, методики викладання предмета й інформатики [3].

Система інформаційної підготовки вчителя-предметника, зокрема трудового навчання, заснована на основних положеннях, що допомагають викладачу предметної галузі зрозуміти роль ПК в освітньому процесі.

1. Центральна роль ПК полягає, перш за все, у зберіганні й організації доступу, у тому числі й через мережу Інтернет, до безлічі різних даних та інформації, оскільки саме зараз здійснився прогноз, що вже в найближчому майбутньому кожній освіченій людині належить бути знайомою з основами безпаперової інформатики [3; 6].

2. Апаратне (hardware) і програмне (software) забезпечення практично досягне насичення і зможе задовольнити майже всі запити творчо працюючого вчителя. Існуюче на сьогодні програмне забезпечення недостатньо "ввібрало" знання відповідних предметних галузей. Уведене на зорі інформатизації по-

няття “brainware” [1; 2] сьогодні може розглядатися як освітній рівень користувача ПК.

3. “Програмування – мистецтво примусити комп’ютер вирішити поставлену перед людиною задачу.” Це – розширювальне тлумачення поняття програмування [7].

Загальний аналіз цих положень приводить до тривіального факту: раціонально використовувати мультимедіа і взагалі ПК може тільки той, хто має підготовку в певній предметній галузі. Таким чином, розвиток високих технологій, а мультимедіа, гіпермедіа і є їх яскравим продуктом, вимагає посилення фундаментальної природничо-наукової підготовки і формування науково-технічного та творчого мислення.

Динамічна, циклічна та інтерактивна модель здійснення процесу методологічної, творчої, теоретичної, методичної і практичної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання у вищих педагогічних навчальних закладах в умовах інформатизації суспільства [3; 5] складається з таких елементів:

соціального і державного замовлення на інформатизацію підготовки майбутніх вчителів;

мети і завдання інформатизації навчання, виховання і творчості майбутніх вчителів;

принципів і закономірностей підготовки майбутніх учителів, обумовлених і збагачених інформатизацією суспільства;

змісту підготовки майбутніх учителів, сформованого на основі культурних досягнень, зафіксованих в інтелектуально-інформаційному просторі;

форм організації навчання, виховання і творчості майбутніх вчителів, що розвиваються в середовищі нових інформаційних технологій;

методів підготовки майбутніх учителів, удосконалюваних за допомогою мультимедійних, мережевих персональних комп’ютерів з розвиненим навчальним програмним забезпеченням;

засобів підготовки вчителів, збагачених аудіовізуальними і телекомунікаційними інформаційними технологіями;

педагогічного процесу, формуючого і розвиваючого особові якості й функції у майбутніх учителів, що відбувається в середовищі комп'ютерних і телекомунікаційних технологій;

аналізу рівня підготовки майбутніх учителів інформаційного суспільства; умов відповідності рівня підготовки майбутніх учителів вимогам Держстандарту вищої освіти й організації науки; випуску майбутніх учителів-дослідників в освітньо-науковому середовищі.

Ефективне засвоєння інформаційних моделювання і технології, що інтенсивно впроваджуються нині в природничо-математичні та соціально-гуманітарні науки, дозволяє майбутнім учителям якомога ефективніше ставити і вирішувати дидактичні завдання інтеграції науки й освіти [3; 5; 6].

Основними джерелами циклічної зміни і доповнення змісту підготовки майбутніх учителів є Міністерство освіти і науки України, Академія педагогічних наук України і викладачі педагогічних вищих навчальних закладів, що ведуть активну пізнавальну діяльність на рівні світових досягнень науки, техніки, освіти і культури в цілому [8].

Форми організації навчально-виховного процесу, доповнені комп'ютерними і телекомунікаційними технологіями, забезпечують майбутнім учителям вільний доступ до багатьох світових сховищ навчальної та наукової інформації, яка необхідна для вирішення професійних педагогічних завдань.

Традиційні та нові логічні й евристичні методи навчання, виховання і творчості, збагачені мультимедійними та телекомунікаційними можливостями персонального комп'ютера, і універсальний метод навчального і наукового пізнання – інформаційне моделювання, що складається з постановки завдання, побудови моделі, розробки і виконання алгоритму, аналізу результатів і формулювання висновків, дозволяють найефективніше здійснити переведення студента педагогічного вищого навчального закладу з початкового стану об'єкта викладання в кінцевий стан суб'єкта педагогічної науково-пошукової діяльності [4; 8].

Список використаної літератури

1. Белоцерковский, О. М. // Информатика и образование. – 1994. – № 1. – С. 3.
2. Белошапка, В. К., Лесневский, А. С. // Информатика и образование. – 1993. – № 3. – С. 60–66.
3. Гуревич, Р. С., Кадемія, М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія : навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти. – Вінниця : ООО “Планер”, 2005. – 366 с.
4. Доклад о мировом развитии 2007 года. Развитие и новое поколение. – М. : Весь мир, Всемирный банк, 2001. – 358 с.
5. Каримов, М. Ф. Информационное моделирование – способ творческой деятельности педагога / М. Ф. Каримов // Материалы Всероссийской научно-практической конференции “Инновационные процессы в образовании и творческая индивидуальность педагога”. – Тюмень : Изд-во ТюмГУ, 1995. – С. 51–52.
6. Каримов, М. Ф. Подготовка будущих учителей-исследователей в информационном обществе / М. Ф. Каримов : монография. – Челябинск : Изд-во ЧГПУ “Факел”, 2002. – 612 с.
7. Лавров, С. С. // Компьютерные инструменты в образовании. – 1999. – № 3. – С. 21–31.
8. Національна доктрина розвитку освіти. www.gdo.kiyv.ua. 17.04.2002. – 22 с.
9. <http://www.lenta.ru/news/2006/11/17/billion>

Рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент Ю. В. Кудінов